

KOMENTARZ

Wizyta prezydenta Wołodymyra Zełenskigo w Turcji

Maria Piechowska, Aleksandra Maria Spancerska

8 marca br. Wołodymyr Zełenski złożył w Turcji drugą wizytę od początku rosyjskiej pełnoskalowej inwazji. Turecka polityka balansowania w wojnie rosyjsko-ukraińskiej może ułatwić funkcjonowanie ukraińskiego korytarza zbożowego oraz negocjacje między Rosją a Ukrainą w sprawie wymiany więźniów. W długofalowej perspektywie zaangażowanie Turcji może ułatwić rozpoczęcie rozmów na temat zakończenia wojny.

Jaki był kontekst i przebieg wizyty?

Wizyta odbyła się ponad miesiąc po rozmowie telefonicznej prezydenta Turcji Recepta Tayyipa Erdoğan z prezydentem Rosji Władimirem Putinem (26 stycznia br.), a tydzień po Forum Dyplomacji w Antalyi, podczas którego doszło do spotkania ministrów spraw zagranicznych obu państw, Siergieja Ławrowa i Hakana Fidana.

Podczas wizyty Zełenskigo w Turcji prezydenci dyskutowali o współpracy przemysłów obronnych, eksporcie ukraińskiego zboża i innych produktów spożywczych oraz o bezpieczeństwie na Morzu Czarnym. Zełenski przekazał Erdoğanowi listę obywateli ukraińskich, w tym Tatarów krymskich, którzy pozostają w rosyjskiej niewoli. Podpisano ponadto umowę o ustanowieniu systemu elektronicznej wymiany wstępnych informacji o towarach i pojazdach, co ułatwi i przyspieszy wymianę handlową. Prezydent Ukrainy spotkał się również z przedstawicielami tureckiego przemysłu zbrojeniowego oraz odwiedził stocznice, w których budowane są korwety typu Ada dla Sił Zbrojnych Ukrainy.

Dlaczego Zełenski złożył wizytę w Turcji?

Dla Ukrainy Turcja jest [ważnym partnerem strategicznym](#), zwłaszcza w kontekście bezpieczeństwa Morza Czarnego oraz współpracy przemysłu obronnego. Ukraina pracuje nad zwiększeniem eksportu drogą morską i podniesieniem przepustowości korytarzy transportowych przez Morze

Czarne. Zabiega również o zacieśnianie współpracy przemysłów obronnych. Ukraina dostarcza Turcji silniki, m.in. do nowych tureckich dronów Bayraktar Kizilelma i do śmigłowców T929 ATAK-II, a jednocześnie trwa budowa fabryki Bayraktarów pod Kijowem. Ukraina zabiega o tureckie poparcie dla [10-punktowej Formuły pokoju](#) i zwołania światowego szczytu pokojowego, który miałby się odbyć latem br. w Szwajcarii. Turcja popiera Formułę pokoju, sama kilkakrotnie proponowała zorganizowanie ukraińsko-rosyjskich negocjacji na rzecz zawieszenia broni. Są one mało prawdopodobne w takiej formie, chociaż Ukraina oczekuje od Turcji, że może odegrać rolę negocjatora podczas rozmów o bezpieczeństwie czarnomorskiego transportu oraz o wymianie więźniów, zwłaszcza Tatarów krymskich.

Jakie jest stanowisko Turcji wobec rosyjskiej agresji na Ukrainę?

Turcja od początku rosyjskiej agresji niezmiennie wspiera integralność terytorialną i suwerenność Ukrainy. W obliczu konfliktu turecka dyplomacja przyjęła strategię balansowania, podkreślając, że nie odwraca się od Ukrainy, a jednocześnie nie porzuca związków z Rosją. Zaangażowanie Turcji w plan ustanowienia nowego mechanizmu bezpieczeństwa dla ruchu handlowego na Morzu Czarnym jest elementem jej polityki wobec wojny rosyjsko-ukraińskiej. Turecka dyplomacja dąży do deeskalacji konfliktu, co znajduje odzwierciedlenie w wypowiedzi

KOMENTARZ PISM

Hakana Fidana, że Rosja i Ukraina doszły do granicy możliwości działań militarnych i należy rozpocząć dialog w celu zawieszenia broni.

Jakie mogą być rezultaty wizyty?

Można się spodziewać wzrostu ukraińsko-tureckiej wymiany handlowej, a wzmocnienie przemysłu obronnego Ukrainy jest istotne dla jej wysiłku obronnego. Wizyta nie będzie jednak miała wpływu na negocjacje ukraińsko-rosyjskie, co najwyżej wspomogłoby rozmowy o wymianie jeńców. Prezydent Erdoğan podkreślił solidarność z Tatarami krymskimi, nazwał ich „nieodzownym” elementem Ukrainy. Może się to przełożyć na mocniejsze zabiegi Turcji w sprawie

zwolnienia Tatarów z rosyjskich więzień. Polityka prowadzona przez turecką dyplomację, oparta na utrzymywaniu otwartych kanałów dialogu z obiema stronami konfliktu, będzie kontynuowana. Wynika to z utrzymywania przez Turcję bliskich stosunków z Rosją na [płaszczyźnie gospodarczej oraz bezpieczeństwa](#). Z Ukrainą łączy ją natomiast związki kulturowe z mniejszością tatarską, współpraca w sektorze zbrojeniowym i powiązania gospodarcze. Przychylnie stanowisko Turcji wobec Ukrainy, a także turecka zgoda na akcesję Szwecji do NATO mogą przyczynić się do poprawy relacji Turcji z UE i USA, lecz nie oznaczają znacznego ograniczenia relacji Turcji z Rosją. [Transakcyjne podejście](#) w tureckiej polityce zagranicznej będzie kontynuowane.